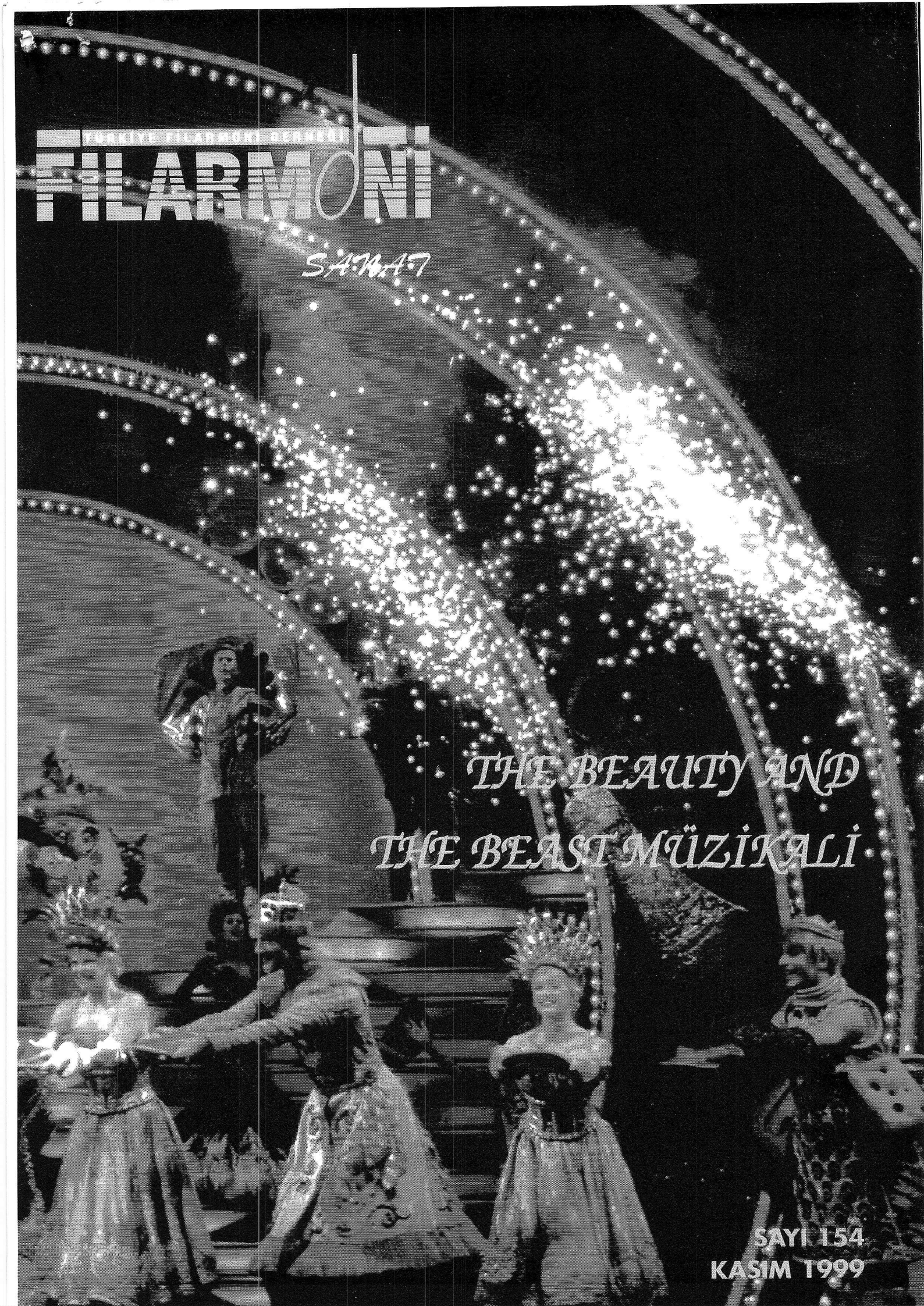

TÜRKİYE FİLARMONİ DERGİSİ
FİLARMONİ
SANAT
THE BEAUTY AND
THE BEAST MÜZİKALİ
SAYI 154
KASIM 1999

TÜRKİYE FİLARMONİ DERNEĞİ
FILARMONI
SANAT

SAHİBİ
Türkiye Filarmoni
Derneği Adına
Başkan
Mete YALÇIN

GENEL YAYIN YÖNETMENİ
Dinçer ÖZER

YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ
Çağatay AKYOL

YAYIN DANIŞMANLARI
Ayhan ERMAN
Nejat BAŞEĞMEZLER
Tangör ERTAŞ
Ahmet ÜNAL

YÖNETİM YERİ
Türkiye Filarmoni Derneği
Talatpaşa Bulvarı No. 38
06330 ANKARA
Tel. 311 67 60 - 309 13 43/121
Fax. 310 65 69

TEMSİLCİLER
BURSA: **İsmail GÖĞÜŞ, Hanifi PALA**
İZMİR: **Tuğrul GÖĞÜŞ, Gülcihan ÖZKAN**
BOLU: **Uğur ALPAGUT**
MANİSA: **Aydın ERTAŞ**
MUĞLA: **Nesrin ÜNAL**
NİĞDE: **Adil VURAL, Özgür SAĞLAM**
İSTANBUL: **Yıldız ELMAS**

REKLAM VE ABONE
Tel. 311 67 60 - 309 13 43/121
Fax. 310 65 69

(/) Dergi yayın ilkelerine uygun olmayan yazılar yayın kurulunca dikkate alınmayacaktır.
(/) Gönderilen yazılar yayımlansın yayımlanmasın yazarlarına geri verilmez.
(/) Dergide yayımlanan yazılardaki görüşlerin sorumluluğu yazarlarına aittir.

YAPIM-ÜRETİM
AJANS-TÜRK BASIM ve BASIN A.Ş.
Tel: (0.312) 278 08 24
http://www.ajansturk.com.tr

SAYI: 154, KASIM 1999

2000 sayıları
MART-HAZİRAN-EKİM-ARALIK
aylarında yayınlanacaktır.

(0. 2000)

İÇİNDEKİLER

Yeni bin yıla girerken
Dinçer ÖZER 1

Londra Holland Park Opera Şöleni
Murat BOZKURT 3

Müzik Dinlenen Yapılar
Deniz ERTAŞ 6

Keman Yayının Evrimi
Hazar ALAPINAR 8

Edebiyat Dünyasından
Cahit KÜLEBİ 11

Puşkin'e Bir Tutam Ezgi ve Bir Damla Resimle Selam
Mehmet Ali SULUTAŞ 12

Ah Şu Fotokopi
Yakup KIVRAK 15

The Beauty and Beast Müzikali
Murat BOZKURT 16

Müzik Türlerinin İşlevlerine ve Sınıflandırılmasına İlişkin Bazı Görüşler
Aytekin ALBUZ 19

Müzikle Tedavi
Doç. F. Ayfer TANRIVERDİ 21

Rodrigo'nun Ardından
Önder KÜTAHYALI 24

J.S. Bach'ın Gücü
Turgay GÖNENÇ 25

"Müziği Yazanlar"
Igor Stravinsky ve "Bahar Ayini -II-
Yrd. Doç. Dr. Uğur ALPAGUT 27

Müzik Dünyasından Haberler
Lütfiye ÖZTAŞ 30

"Yeni Yayınlar"
Keman ve Piyano İçin Mini Diyaloglar
Hazar ALAPINAR 31

BEAUTY AND THE BEAST

MÜZİK TÜRLERİNİN İŞLEVLERİNE VE SINIFLANDIRILMASINA İLİŞKİN BAZI GÖRÜŞLER

* Aytekin ALBUZ

Müzik, insan ve toplum yaşamında önemli rol oynayan ve bir o kadar da insanların ayrılmaz bir parçası haline gelen çok önemli bir olgudur. Zaman içerisinde müzik; değişik görüş, zevk ve beğeni anlayışının da etkisiyle günden güne gelişmiş değişmiş ve çeşitlilik göstermiştir. İşte bu çeşitlilik anlayışının beraberinde de müzik türleri doğmuş, gelişmiş ve müziksel yaşantımız içerisine girmiştir.

Elbette ki değişik müzik türlerinin ortaya çıkması, kültürel değişim ve gelişmelerin bir uzantısıdır ve böyle olması da doğaldır. Ancak burada önemli olan, değişimin yönünün mümkün olduğunca bilimin ışığında ve pozitif yönde olmasıdır.

Kuşkusuz her müzik türünün yöneldiği bir kitle ve yönelmiş olduğu kitlenin ihtiyaçlarını gidermeye yönelik de bir takım işlevleri vardır. Bu bakımdan değişik müzik türlerinin farklı beklentilere cevap vermesi ve değişik kültürel yapı ve düzeydeki kitlelerce benimsenmesi de çok normaldir.

En genel anlamda müzik türlerini, gösterdikleri etkiler ve yapısal özellikleri bakımından; **"Dinlence Müzikleri"** (Dinlenme amaçlı müzikler veya asıl yapılan işe destek amacı taşıyan müzikler), (Eğlendirme amaçlı müzikler), Eğlence müzikleri **"Eğitim Müzikleri"** (Çocuk ve gençlerin çağdaş anlamda yetiştirilmelerine yardımcı olan daha çok öğretici nitelikteki müzikler) , **"Dinsel Müzikler"** (Dini içerikli, ilahi müzikler) ve **"Sanatsal içerikli Müzikler"** (Sanatsal öğeleri üst düzeyde içeren ve ortaya özgün bir ürün çıkartarak toplumu sürekli olarak aydınlatan ve evrensel boyutlara ulaşmada topluma yol gösterme amacı taşıyan müzikler) olarak "beş" ana başlık altında toplamak mümkündür. Ancak, bazı müzik türleri, gösterdikleri etkiler ve kullanım amaçlarına göre belirtilen kategoriler arasında zaman zaman geçiş özelliği gösterebilmektedirler. (Geleneksel Müziklerimiz gibi) Örneğin; bir köy düğününde icra edilen halk müziğine ait eserler bu türün **"Eğlence amaçlı"** yönünü yansıtırken, bir konser salonunda icra edilen üst düzey bir eser icrası ise, bu türün "Sanatsal amaçlı" yönünü ortaya çıkartmaktadır. Müzik türlerinin kullanım amacına göre bu geçiş özelliğini göstermeleri de oldukça doğal karşılanmalıdır. Zira bu durumun aksini savunmak gerçeği yansıtır nitelikte olmayacaktır.

"Kabul edilebilir çizgiler içerisinde" mevcut olan her müzik türünün insan yaşamı içerisinde bir yeri ve önemi vardır. Zaten ilk ve ortaöğretim kurumlarında verilen müzik dersinin önemli amaçlarından birisi de bireyleri değişik müzik türlerine karşı olabildiğince açık ve özgür bir biçimde yetiştirmek ilkesidir. İnsanlar değişik ortam ve durumlarda değişik türlerdeki müzikleri dinlemeyi tercih edebilirler. Örneğin; dans etmek amacıyla evinden çıkan bir çift, elbette ki bu ihtiyacını giderebilmek için ona yönelik bir ortam ve ona uygun bir müzik türünü seçecektir veya o gün için sanatsal ağırlıklı bir müzik dinlemeyi amaç edinen kişi ise; konser salonu ortamını ve ona uygun eserleri dinlemeyi tercih edecektir. İnsanların gereksinimlerinin çeşitlilik göstermesi sebebiyle, sadece bir tür müzik türünde saplanıp kalmaları yanlış olsa gerektir veya tek yönlü bir beslenmeye benzetilebilir. Çünkü birçok değişik müzik türü içerisinde seçkin örneklere rastlamak mümkün olabilir. Çünkü insanların eğlenmek, gülmek, dinlenmek ve sanat yapmak gibi değişik boyut ve düzeylerde sürekli varolan ihtiyaçları vardır ve olacaktır da. **Burada önemli olan, hangi müzik türünün ne zaman, nerede ve ne amaçla**

icra edildiğinin, dinlenildiğinin veya dinletildiğinin farkında ve bilincinde olmaktır. Bütün sorun budur ve sorunun temeli de buradan kaynaklanmaktadır.

Günlük yaşantımız içerisinde değişik müzik türlerine ait bir çok eser sürekli olarak üretilmekte, tüketilmekte ancak ne yazık ki kalıcı olamamaktadır. Oysa evrensel nitelikteki eserler veya geleneksel müziklerimizin seçkin örnekleri, yüzyıllardır yaşamakta ve bizlere kadar ulaşmakla birlikte değerlerinden bir şey kaybetmeyip gelecek kuşaklara da aktarılabilmektedir. Bu da göstermektedir ki gerçek sanat eserleri yıllandıkça değerlerine değer katarken, kısa süreli varlık gösteren ürünler ise; zamanla yok olup gitmekte ve sanat tarihi içerisinde kendisine bir yer edinememektedirler. Ancak yine ifade etmek gerekirse, bu durum tamamen müzik türlerinin işlevlerinin bir sonucu olarak görülmeli ve bu işleyiş içerisinde ele alınıp değerlendirilmelidir.

Müzik türleri ve işlevleriyle ilgili olarak ortaya çıkan bir başka ve önemli bir problem de kime sanatçı denileceği ya da kimin şarkıcı / çalgıcı v.s. olduğu gerçeğidir. Bu problemin cevabı da aslında oldukça basittir. Yani; sanatsal ağırlıklı müziklerle uğraşan kişiler sanatçı, sanatsal ağırlığı olmayan veya daha az sanatsal değere sahip olan müziklerle uğraşan kişiler ise; deyim yerindeyse şarkıcı veya çalgıcı olarak isimlendirilmelidirler. Buradaki **"Şarkıcı, çalgıcı"** kavramlarının hiç birinden küçültücü bir anlam çıkartılmaya çalışılmamalıdır. Çünkü bir toplumda uzun vadede sanatçıya ne kadar ihtiyaç varsa, bunun yanı sıra insanların günlük tüketim ihtiyaçlarının çeşitliliğinin bir gereği olarak; şarkıcıya da, çalgıcıya da eğlenmeye de, coşmaya da elbette ki ihtiyaçları olacaktır. Ancak ne var ki **"gerçek"** sanatçıların omuzlarına binen yükün ağırlığı da ortadadır. En azından böyle bir isimlendirme hatası, müziğe ve sanata gerçekten ömrünü vermiş olan değerleri gücendirecektir. Yinelemek gerekirse, insanların değişik müzik türlerine ihtiyaçları olduğu bir gerçektir ancak diğer bir gerçek de ülke sınırları dışında milletleri "Akademik" anlamda yüz ağartıcı bir şekilde temsil edebilecek nitelikteki müzikleri üretip, icra eden, bu seviyeye gelmek için **"bilimsel yöntemlerle"** yıllarca çalışan ve bu işe ömrünü gönlünü veren kişilerin isimlerinin (asıl) sanatçı olduğudur. Çünkü evrensel anlamda kabul gören ve değer verilen müzik türleri daha ziyade sanatsal müziklerdir. Diğer bağlamda yurt dışında sergilenen ve sanatsal değeri fazlaca olmayan müziklerin ise; **"Akademik"** anlamda çok fazla önemi ve değeri yoktur.

Unutulmamalıdır ki müzik sadece eğlence aracı değildir. Müzik bir bilim alanıdır, bir eğitim alanıdır, bir sanat alanıdır. Müziğin tarih öncesine dayanan kökleri, işlevleri, kurum ve kuralları vardır. Bu sebeple her yapılan çalışmanın da ne denli bir müzik eseri olduğu tartışma konusudur. Ancak, eğer bir müzik eseri eleştirilecekse de önce eleştirilecek olan müzik türünün kriterleri çok iyi saptanmalı ve her müzik türü de kendi içerisinde o kriterlere göre objektif olarak değerlendirilmeli ve ondan sonra yargıya varılmalıdır. Yoksa, bir eğlence müziği, sanatsal müziklerin kriterleriyle ele alıp değerlendirilirse, herhalde ortaya tutarsız bir yargı çıkacaktır.

Sonuç itibariyle ülkemizde de dünyanın her yerinde olduğu gibi değişik türde müzikler üretilmekte ve tüketilmektedir. İnsanların doğası gereği, **"kabul edilebilir"** çerçeveler içerisinde değişik türlerde üretilen müziklere ihtiyaçları vardır ve olacaktır. Burada önemli olan mevcut müziklerin az veya çok ama mutlaka sanatsal öğeleri de içermesine gayret gösterilmesidir. Çünkü müzik sanatı , özde estetik kaygıya dayanan bir olgudur. Bu bakımdan; Kültürümüzü geliştirmek, zenginleştirmek ve yaymak için öncelikle eğitime ve özellikle sanat eğitimine önem verilmeli ve yarınlarımızın aydınlık geleceği olarak görülen bu günün gençleri de en iyi şekilde yetiştirilmeye çalışılmalıdır. İşte ancak bu sayede ileride kavram kargaşalarının önüne geçilebilir ve ancak bu sayede kültürel aksaklıklar, boşluklar ve eksiklikler giderilebilir.